

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Gubitak nadzora nad radio-navigacionim uređajem
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	28.07.2022. godine, 11:28
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	
Opis događaja:	<p>Podnosilac izvještaja je naveo:</p> <p>U navedeno vrijeme, došlo je do gubitka komunikacije i nadzora nad radio - navigacionim uređajem. Izlaskom tehničara na lokaciju, zatečeni su radnici koji izvode radove i mijenjaju kompletan telefonski vod sa novim. Navedeni radovi, nisu najavljeni od strane pružatelja usluge. U razgovoru sa izvođačima radova, isti nam nisu mogli pružiti informacije o vremenu trajanja izvođenja radova. Utvrđeno je da je navedeni NAV uređaj ispravan.</p>
Opis postupaka učesnika u događaju:	
Okolnosti pod kojima se događaj desio:	

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>1. BHANSA je u skladu sa svojim internim procedurama sprovela istragu ovog događaja.</p> <p>Zaključci:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Predmetni NAV uređaj je pušten u operativni rad 2002. godine. -U skladu sa dokumentom - Plan razvoja infrastrukture zemaljskih radio navigacionih sredstava (NAVAIDs) 2022. – 2030." sredstvo je potrebno držati u upotrebi i servisirati pomoću dijelova sa drugog uređaja. -Dana 28.07.2022. godine dogodio se gubitak komunikacije i nadzora nad radio navigacionim uređajem, uzrokovan nenajavljenim radovima od strane pružalaca usluge, gdje je došlo do zamjene starog telefonskog voda s novim. -Izvođači radova nisu mogli potvrditi zaposlenicima Odsjeka za vazduhoplovnu tehniku JPAKL koliko će radovi na zamjeni telefonskog voda trajati. -Zaposlenik Odsjeka za vazduhoplovnu tehniku JPAKL na razne načine probao je kontaktirati pružaoca usluga, kako bi dobio informacije o trajanju navedenih radova, međutim bezuspješno.
---	--

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>-Zaposlenici Odsjeka za vazduhoplovnu tehniku JPAKL postupili su u skladu sa dokumentom "Plan mjera i postupaka u slučaju otkaza uređaja i sistema (Contingency Plan), poglavlje 7 Plan mjera i postupaka u slučaju otkaza NAV uređaja i sistema, dio 7.1.5.4 Prekid na komunikacionim linijama.</p> <p>-Zaposlenici Odsjeka kontrole letenja (ATC) JPAKL-a i Odsjeka za vazduhoplovnu tehniku JPAKL-a postupili su u skladu sa dokumentima: "Uputstvo o koordinaciji između ATC, ARO, MET i CNS u JPAKL-a dio 4.2.5 Koordinacija CNS – ATC, odnosno "Uputstvo za rukovanje i održavanje uređaja, dio 4 Opis i održavanje NAV uređaja, 4.5 Postupci prilikom intervencije.</p> <p>-Dana 29.07.2022. godine u 14:02 h, putem E-mail poruke kontaktiran je pružalac usluge, s ciljem dostave informacija o trajanju radova na lokaciji, budući da daljinsku komunikaciju s radio navigacionim uređajem JPAKL ostvaruje preko telefonskog voda uz informaciju da telefonski brojevi pružaoca usluga, koji su služili za koordinaciju s JPAKL bili nedostupni/zauzeti, te da pružalac usluga služba za korisnike, kao i Info centar operateri nisu znali/mogli dati bilo kakvu informaciju o trajanju radova.</p> <p>-Istog dana u 16:10 h, zaprimljena je informacija putem E-mail poruke da je zahtjev proslijeđen na detaljnu provjeru.</p> <p>-Dana 01.08.2022. godine u 09:45 UTC radovi su završeni i ostvarena je ponovo potpuna komunikacija sa uređajem.</p> <p>-Ustanovljeno je da za telefonski vod nema zaključen ugovor između BHANSA i pružaoca usluga.</p> <p>2. Stručna lica SMD-a su izvršila analizu ovog događaja.</p>
---	--

Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)	<p>3C prema ICAO metodologiji</p> <p>Ovaj događaj nije prouzrokovao nikakva oštećenja niti ozlede ali je predstavljao potencijalnu opasnost, zbog toga što nije postojala mogućnost nadzora nad radio navigacionim sredstvom.</p> <p>Što se frekvencije dešavanja tiče, ovakva vrsta događaja nije mnogo vjerovatna da će se desiti ali postoji mogućnost.</p>
Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)	<p>Potrebno je da BHANSA održi sastanak sa pružaocem usluga, na kojem bi se razmotrile teme: najave radova, određivanje dostupne kontakt osobe za BHANSA, zaključivanje novih ugovora, a kako bi se smanjila mogućnost ponavljanja sličnih događaja u budućnosti.</p> <p>Potrebno je da BHANSA ažurira dokument "Plan mjera i postupaka u slučaju otkaza uređaja i sistema (Contingency Plan), na način da se u slučaju gubitka nadzora objavi NOTAM o gubitku nadzora nad radom NAV uređaja, osigura alternativni način praćenja rada NAV uređaja, te propiše odlazak na lokaciju uređaja i provjera rada.</p>
Prijedlog drugih mjera:	
Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)	
Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)	Ilija Savatić,
Potpis v.d. rukovodioca Odjeljenja i datum:	Vladimir Ćeklić